

Nordens landskap

Forprosjekt for oppfølging av den europeiske landskapskonvensjonen

Nord 2004:550
 ISBN 92-893-0946-6
 Sidor 76
 Sprog Norsk
 Pris 110,00 Dkk (eks. moms)

«Landscape» means an area, as perceived by people, whose character is the result of the action and interaction of natural and/or human factors
 European landscape convention
 (Firenze 20. October 2000)

Den europeiske landskapskonvensjonen omfatter alt landskap. Den bygger på erkjennelsen av at landskapet er viktig for oss. Konvensjonens definisjon tar utgangspunkt i at landskap dreier seg om områder, om interaksjon mellom mennesker/kultur og natur, det vil si prosesser som skaper stadig endring og utvikling, og om vår oppfatning og opplevelse av slike områder.

Hvorfor er landskapet viktig for oss? Europarådet peker på noen årsaker til sitt engasjement i forhold til landskap, som de mener er viktig både kulturelt, økologisk, miljømessig og sosialt:

- Landskapet er en basis for lokale kulturer og et sentralt element i Europas natur- og kulturarv.
- Det bidrar til folks velvære og til å styrke den europeiske identiteten.
- Det påvirker folks livskvalitet overalt: i byområder og; spredtbygde strøk, både i områder som oppfattes som belastede eller i forfall, i hverdagslige omgivelser og i områder som vi regner som særlig verdifulle.
- Det utgjør en ressurs for økonomisk aktivitet og sikring av arbeidsplasser.

Konvensjonen har et klart fokus på allmennhetens interesser, både i forhold til landskapet og dets verdier, men også i forhold til et politisk og lokaldemokratisk perspektiv med vekt på deltakelse og medinnflytelse. Perspektivet er inkluderende og «nedenfra og opp». Dette framgår av andre punkter i konvensjonens innledning:

- Det er ønskelig å imøtekomme folks behov for å oppleve verdifulle landskap og for å medvirke aktivt i utviklingen av landskapene.
- Landskapet er viktig i forhold til den enkeltes sosiale utfoldelse og velvære, derfor medfører spørsmål om landskapsutvikling rettigheter og ansvar for alle.
- Kvalitet og mangfold i Europas landskap er en felles ressurs, og det er viktig å samarbeide om vern, forvaltning og planlegging av denne ressursen.

Rapporten är ett resultat av det aktiva miljösamarbetet i Nordiska Ministerrådets arbetsgrupp för Natur, Friluftsliv och Kulturmiljö.

På tross av at landskapet er viktig for oss, er det ofte lite påaktet i forbindelse med planlegging og gjennomføring av tiltak i våre omgivelser. Dette gjelder både der vi bor, der vi ferdes og arbeider og der vi tilbringer vår fritid og våre ferier. Gjennom denne rapporten fremmer prosjektgruppen, med utgangspunkt i den europeiske landskapskonvensjonen, forslag til hvordan politikere og forvaltning, sektorer og næringsliv, organisasjoner og allmennhet og eiere og brukere kan bli mer bevisste landskapet og dets verdier.

RAPPORTEN ER BASERT på en gjennomgang av status og utfordringer knyttet til ni temakapitler. De sju første temaene er hentet fra konvensjonens egen organisering av viktige satsingsområder for landskapsforvaltningen, artiklene 5 *Generelle tiltak* og 6 *Særlige tiltak*. Sammenhengen mellom kapitlene og konvensjonens artikler er som følger:

TEMA 1 Lovgivning / Artikkel 5a

Hver part forplikter seg til å erkjenne i egen lovgivning at landskapet er et vesentlig element i folks omgivelser, et uttrykk for mangfoldet i deres felles kultur- og naturarv samt et fundament for deres identitet

TEMA 2 Landskapspolitikk og mål for landskapsutvikling / Artikkel 5b

Hver part forplikter seg til å fastlegge og iverksette en landskapspolitikk som tar sikte på vern, forvaltning og planlegging av landskap ved å innføre særlige tiltak omhandlet i artikkel 6.

TEMA 3 Integrering i regional- og byplanlegging og sektorpolitikk / Artikkel 5d

Hver part forplikter seg til å integrere landskap i sin distrikts- og byplanleggingspolitikk og i sin politikk innen kultur, miljøvern, landbruk, økonomi og på det sosiale område, samt på andre områder som kan ha direkte eller indirekte innvirkning på landskap.

TEMA 4 Medvirkning / Artikkel 5 c

Hver part forplikter seg til å etablere prosedyrer som gir mulighet for medvirkning fra publikum, lokale og regionale myndigheter og andre med interesse for utforming og gjennomføring av landskapspolitikk omhandlet under artikkel 5 b

TEMA 5 Bevisstgjøring / Artikkel 6A

Hver part forplikter seg til å øke bevisstheten i det sivile samfunn, private organisasjoner og hos offentlige myndigheter om landskapets verdi, dets rolle og forandringer i landskapet.

TEMA 6 Opplæring og utdanning / Artikkel 6B

Hver part forplikter seg til å fastlegge og iverksette en landskapspolitikk som tar sikte på vern, forvaltning og planlegging av landskap ved å fremme tiltak som;

a) opplæring av spesialister i faglig vurdering og fysisk forvaltning av landskap

b) tverrfaglige opplæringsprogrammer i landskapspolitikk, vern, forvaltning og planlegging for fagpersoner i den private og offentlige sektor samt for berørte organisasjoner

c) undervisningsopplegg i skoler og universiteter som innen de aktuelle fagområder tar opp landskapets verdi, og spørsmål som reises i forbindelse med vern, forvaltning og planlegging.

TEMA 7 Kartlegging, analyse og vurdering av landskap - målfor landskapskvalitet

/Artikkel 6C

Hver part forplikter seg til, med aktiv medvirkning fra interesserte parter, som fastsatt i artikkel 5c, og med henblikk på å bedre kunnskapene om sine landskap (a.i) å kartlegge sine egne landskap over hele sitt territorium, (a.ii) å analysere landskapenes karakter og hvilke krefter og trusler som fører til at de endrer seg, (a.iii) å merke seg endringene, samt (b) å foreta en vurdering av landskap som er blitt kartlagt på denne måten, der det tas hensyn til den særlige verdi interesserte parter og den berørte befolkningen tillegger dem.

/Artikkel 6D.

Hver part forplikter seg til å definere målfor landskapskvalitet for de landskapene som er blitt kartlagt og vurdert, etter offentlig høring i samsvar med artikkel 5c.

Prosjektgruppen har konsentrert seg om disse temaene som forutsetninger for en vellykket implementering og gjennomføring av den europeiske landskapskonvensjonen. De to avsluttende temakapitlene har en europeisk kontekst (tilsvarende kapittel III i konvensjonen) og behandler

TEMA 8 Europeisk samarbeid om landskap

TEMA 9 Landskapsutfordringer med særnordisk profil i europeisk sammenheng

Følgende myndigheter har ansvar for landskapsarbeidet og for arbeidet i forhold til konvensjonen i de nordiske landene:

DANMARK Skov- og Naturstyrelsen www.sns.dk

FINLAND Miljöministeriet www.ymparisto.fi

ISLAND Umhverfisstofjun <http://umhverfisstofhun.is>

NORGE Miljøvernåpartementet www.md.dep.no

SVERIGE Naturvårdsverket www.naturvardsverket.se
og Riksantikvarieämbetet www.raa.se

Prosjektgrupp

Søren Rasmussen, Danmark
Silja Suominen, Finland
Þóra Ellen Þórhallsdóttir, Island
Elisabet Haveraaen, Norge
Camilla Eriksson, Sverige
Ebba Adolfsson, Sverige

Konvensjonsteksten og forklaringene til den (explanatory report) finnes ved å gå inn på Europarådets internettside www.coe.int/EuropeanLandscapeConvention.

norden

Nordisk Ministerråd

Alla Nordiska ministerrådets publikationer hittar du på vår hemsida www.norden.org under Press & Info. Vill du beställa en publikation kontakta vår nationella försäljningsagent. Angivet pris är i danska kronor (DKK) utan moms och är rekommenderat pris. Priset kan därför variera mellan våra försäljningsagenter i de olika länderna.

Store Strandstræde 18, dk-1255 København K. Tel (+45) 33 96 02 00, Fax (+45) 33 96 02 02